

קוד האתיקה המקצועית של החברה הפסיכואנליטית בישראל 2010 **כפי שאושר באסיפה הכללית 16.2.2010**

הקוד מנוסח בלשון זכר אך מתייחס במידה שווה לנשים ולגברים.

א. מבוא

פסיכואנליטיקאי מטפל בהתבססות על ובמסגרת התיאוריה הפסיכואנליטית ונגזרותיה המקובלות ב-IPA, ועל פי סטנדרטים בסיסיים של התנהגות מקצועית ראויה, שאין להפר אותם. עם זאת, כל פסיכואנליטיקאי מפתח את דרך עבודתו הייחודית עם מטופליו, המבוססת על תיאוריה פסיכואנליטית קיימת ומתפתחת. לפיכך חשוב להכיר בדרכי העבודה השונות של פסיכואנליטיקאים ומתמחים אחרים, בגבולות התיאוריות הפסיכואנליטיות המקובלות ב IPA ולכבד אותן. מכיוון שכל פסיכואנליטיקאי ומתמחה בחברה הפסיכואנליטית בישראל הוא בהכשרתו ובהסמכתו פסיכולוג קליני, פסיכיאטר או עובד סוציאלי (להלן "מקצוע עיקרי") ומאחר ולכל מקצוע עיקרי יש קוד אתי מפורט ביותר ועדכני, הקוד של החברה הפסיכואנליטית בישראל בא להוסיף על מחויבותם של פסיכואנליטיקאים ומתמחים לקוד האתי של איגודם המקצועי, כמו גם על חובותיהם החוקיות כמטפלים.

הגדרות

טיפול פסיכואנליטי : סוג של טיפול נפשי אינטנסיבי, שבמסגרתו מטפל הפסיכואנליטיקאי בנפשו של המטופל ומנסה לעזור לו באמצעות הקשבה, הבנה ופירוש. טיפול זה נמשך בדרך כלל מספר שנים, מתקיים בתדירות של שלושה עד שישה מפגשים טיפוליים בשבוע הנמשכים 50 או 45 דקות כל אחד.

פסיכואנליטיקאי : חבר בכל דרגה ותפקיד בחברה הפסיכואנליטית בישראל : חבר נילווח, חבר מלא, חבר כבוד, פסיכואנליטיקאי מנחה.

מתמחה : פסיכולוג קליני, פסיכיאטר או עובד סוציאלי קליני הנמצאים בהכשרה פסיכואנליטית במכון הישראלי לפסיכואנליזה ע"ש אייטינגון.

International Psychoanalytic Association – **IPA**

הזהות המקצועית של הפסיכואנליטיקאי

פסיכואנליטיקאי חבר בחברה הפסיכואנליטית בישראל הוא מטפל שיש לו מקצוע עיקרי. הוא עבר הכשרה פסיכואנליטית במכון הישראלי לפסיכואנליזה ע"ש אייטינגון השייך לחברה הפסיכואנליטית בישראל או במכון של כל אחת מהחברות הפסיכואנליטיות בעולם המרכיבות את ה-IPA, הוסמך

לטפל בטיפולים פסיכואנליטיים על ידי ועדת הוראה של המכון בו למד, ורשום בחברה

הפסיכואנליטית בישראל וב-IPA.

פסיכואנליטיקאי מחויב לשמור על כללי האתיקה המקצועית כפי שנקבעו על ידי IPA, על ידי

החברה הפסיכואנליטית בישראל, ועל ידי האיגוד המקצועי של מקצועו העיקרי.

ב. העקרונות המנחים

1. מקצועיות

פסיכואנליטיקאים ומתמחים ינהגו בעבודתם על פי מיטב הבנתם וידיעותיהם המבוססות על תיאוריה וידע

פסיכואנליטיים מקובלים ב-IPA, לתועלתו המרבית של המטופל.

2. יושרה

בפסיכואנליזה, כמו גם בטיפולים פסיכודינאמיים, מתקיים במהלך הטיפול ערוב בין מציאות לדמיון ובין תהליכים מודעים ותהליכים לא-מודעים. לכן ישנה חשיבות מיוחדת ליושרתם של הפסיכואנליטיקאי והמתמחה החותרים להכיר גם את ההיבטים הלא מודעים בטיפול והשפעתם על האינטראקציה הטיפולית. פסיכואנליטיקאים ומתמחים ישאפו להיות מודעים לעצמם ככל שיוכלו וכן יהיו מודעים לכוח ולהשפעה שמערכת היחסים המקצועית מקנה להם. הם יימנעו מניצול לרעה של מטופליהם ושל עמיתיהם בכל צורה שהיא.

3. שמירה על כבוד המקצוע, העמיתים והציבור

א. פסיכואנליטיקאים ומתמחים יתייחסו בכבוד למטופליהם, לעמיתיהם, לציבור הרחב, לאנשי מקצועות אחרים ולחברים בגופים ציבוריים ובמוסדות אחרים.

ב. פסיכואנליטיקאים ומתמחים לא ינהגו בדרך שעלולה להוציא שם רע למקצוע הפסיכואנליזה, לחברה הפסיכואנליטית, לעמיתיהם ולעצמם.

ג. כללי ההתנהגות המקצועית הראויה של הפסיכואנליטיקאים והמתמחים

1. הסכם טיפולי והסכמה מדעת

א. במסגרת קביעת ההסכם הטיפולי חייבים הפסיכואנליטיקאים והמתמחים להסביר למטופל במרב הבהירות את ההשלכות הצפויות והתנאים המיוחדים של העבודה הפסיכואנליטית שבה הם עומדים להתחיל, וכן את דבר קיומם של טיפולים אחרים שיכולים להתאים למצבו ואת ההבדלים בין סוגי הטיפולים השונים.

ב. כאשר מדובר בטיפול בילד, יש לתאר את תנאי הטיפול לילד עצמו, בסגנון המתאים לגילו ולהבנתו, ככל שהדבר דרוש כדי לשמור על כבודו ולהשיג את שיתוף הפעולה שלו. זאת בנוסף להסבר ולהסכם עם ההורים או האפוטרופוס.

ג. הסבר למטופל מתבגר צריך לכלול, בנוסף לאמור, גם כל מידע הדרוש למטופל כדי לשמור על האוטונומיה שלו ולקדמה מבלי לפגוע בטובתו.

ד. במסגרת קביעת ההסכם הטיפולי יבהירו הפסיכואנליטיקאים והמתמחים למטופל את הכללים לשמירה על סודיות ואת הסידורים הכספיים הכרוכים בטיפול לרבות שינויי תעריפים, תשלום עבור שעות שהמטופל לא יגיע אליהן, סידורי חופשות ועוד.

2. הימנעות מקשרים כספיים ועסקיים

במהלך הטיפול ולאחר סיומו אין לקיים עם מטופל או עם קרובי משפחתו יחסים עסקיים או קשרים הכרוכים בעניינים כספיים פרט לתשלום המוסכם עבור הטיפול.

3. שמירה על סודיות ופרטיות

א. פסיכואנליטיקאים ומתמחים מחויבים בשמירה על סודיות מקצועית, למעט במקרים שבהם מצבו הקליני של המטופל ו/או הוראות משפטיות מחייבים אותם למסור מידע אודות המטופל למי שמוסמך לקבלו. גם במקרים אלה יפעיל הפסיכואנליטיקאי או המתמחה שיקול דעת מקצועי לגבי היקף החומר הנמסר ועצם הצורך למסרו.

ב. בהתייעצויותיהם, בהדרכתיהם ובכל המסגרות המקצועיות בהם דנים פסיכואנליטיקאים ומתמחים בטיפולים פסיכואנליטיים ישמרו בקפידה על פרטיותם וצנעתם של מטופליהם, ויציגו את החומר כך שלא ניתן יהיה לזהות את המטופלים.

ג. פסיכואנליטיקאים ומתמחים לא יחשפו בכתביהם, בהרצאותיהם או באמצעי תקשורת אחרים, וכן לא ימסרו לשום גורם שהוא מידע חסוי שהשיגו במהלך עבודתם, מידע אשר מאפשר זיהוי אישי של מטופליהם ומודרכיהם על ידי אחרים, אלא אם כן קיבלו לכך מהמטופל או מהמודרך אישור בכתב, או על פי הוראות חוק המחייבות מסירת מידע זה.

4. רישום ותיעוד

פסיכואנליטיקאים ומתמחים יתעדו בכתב את עבודתם וישמרו את רישומיהם כנדרש בחוק.

5. שמירה על כבודו של המטופל

א. פסיכואנליטיקאים ומתמחים ינהגו במטופליהם בדרך ארץ, יכבדו את רגשותיהם ודעותיהם, ובשום אופן לא ישפילו אותם ולא ינהגו בהם בזלזול או באלימות מילולית או גופנית.

ב. פסיכואנליטיקאים ומתמחים לא ישתמשו בהשפעתם כמטפלים למען סיפוק עצמי או רווחים אישיים.

6. הימנעות מיחסים מקבילים

א. פסיכואנליטיקאים ומתמחים יימנעו ככל האפשר ממגע חברתי עם מטופליהם בתקופת הטיפול. גם לאחר סיום הטיפול ישקלו הפסיכואנליטיקאים והמתמחים בהירות מרבית מגע כזה, תוך התחשבות ברגשות העברה והעברה-נגדית שעדיין קיימים ובאפשרות של חידוש הטיפול בעתיד.

ב. פסיכואנליטיקאים ומתמחים לא יקבלו לטיפולם מטופלים שיש להם אתם קרבת משפחה או קשרי חברות או קשרים משמעותיים אחרים מכל סוג שהוא.

- ג. פסיכואנליטיקאים ומתמחים לא יקבלו לטיפול מטופלים שיש ביניהם (בין המטופלים) קשרים משפחתיים, חבריים או קשרים משמעותיים אחרים מכל סוג שהוא שקיומם עלול לפגוע באחד או בשני המטופלים.
- ד. החברים בחברה מודעים לעובדה שכולם היו בטיפול ובהדרכה אצל חברים אחרים בחברה, ועל כן מתבקשת רגישות ראויה למצב המיוחד שנוצר עקב כך.

7. איפוק

פסיכואנליטיקאים ומתמחים ישמרו על איפוק נאות מבחינה פיזית ומילולית.

8. הימנעות מקשרים מיניים

- א. במהלך הטיפול וגם לאחר סיומו אסור לפסיכואנליטיקאי או למתמחה לקיים יחסים מיניים עם מטופליו.
- ב. במהלך הטיפול וגם לאחר סיומו אסור לפסיכואנליטיקאי או למתמחה לקיים יחסים מיניים עם בן משפחה של המטופל או עם אדם קרוב לו, או להציע יחסים כאלה.

9. סיום הטיפול

- א. אם טיפול פסיכואנליטי מגיע לסיומו ללא הסכמה הדדית, על הפסיכואנליטיקאי או המתמחה להיות קשוב לצרכיו של המטופל ולבקשותיו, ולסייע במידת האפשר במציאת טיפול או מטפל חלופי- במידה וזה רצונו של המטופל.
- ב. אם יכולתו של פסיכואנליטיקאי או מתמחה לעבוד נפגעת עקב מצב בריאותי שאינו מאפשר המשך עבודה, עליו לדאוג, כמיטב יכולתו, לפתרונות נאותים לכל מה שקשור לטיפולים ולהדרכות של האנשים איתם הוא בקשרי עבודה.

10. יחסים וקשרים עם עמיתים

יש לנהוג בהתחשבות ובזהירות מרבית בהתבטאויות לגבי עמיתים. כשישנה אי הסכמה עם עמיתים או ביקורת על פעולותיהם המקצועיות יש לבטא זאת בזהירות ובכבוד.

11. קשרים עם בעלי מקצועות אחרים ועם הציבור הרחב.

- א. פסיכואנליטיקאים ומתמחים, כיחידים וכקבוצות, יהיו מודעים לכך שהם מיצגים את מקצוע הפסיכואנליזה. הפרה של כללי ההתנהגות המקצועית הראויה של החברה הפסיכואנליטית בישראל תהווה הפרה של עקרונות האתיקה המקצועית של הפסיכואנליטיקאים, ועלולה להוות פגיעה בשם הטוב של הפסיכואנליזה ושל החברה הפסיכואנליטית בישראל.
- ב. פסיכואנליטיקאים ומתמחים לא יתבטאו בהתבטאויות מזלזלות וחסרות כבוד לעמיתים, לגישות טיפוליות אחרות, לאנשי מקצוע או לארגונים מקצועיים.

12. חובת המודעות למצבם הבריאותי והנפשי של הפסיכואנליטיקאים והמתמחים

א. פסיכואנליטיקאים ומתמחים לא יעבדו בעבודתם המקצועית כשהם נתונים להשפעת משקאות חריפים, סמים או תרופות המשפיעות על תפקודם.

ב. על פסיכואנליטיקאים ומתמחים להיות ערים ורגישים להתפתחות מצבים בהם לא יוכלו עוד להמשיך בעבודתם כראוי בגלל תהליכים או מחלות המונעים מהם להפעיל את מיומנותם ואת שיפוטם המקצועי הנאות.

ד. כללי אתיקה המתייחסים למתמחים במהלך ההכשרה הפסיכואנליטית.

כפי שמופיע במבוא ובהגדרות, ובכללי ההתנהגות המקצועית הראויה של הפסיכואנליטיקאים והמתמחים, מחויבים המתמחים לשמור על כל העקרונות המנחים והכללים של קוד האתיקה של החברה הפסיכואנליטית בישראל. בנוסף ישנם מספר כללים הנוגעים למעמד המיוחד של מתמחה במכון הישראלי לפסיכואנליזה ע"ש אייטינגון:

1. זיהוי

א. המתמחה יזהה עצמו בפני המטופלים שלו כמתמחה שנמצא בהכשרה פסיכואנליטית ובהדרכה אישית וקבוצתית על הטיפולים הפסיכואנליטיים שהוא עושה.

ב. המתמחה לא יציג עצמו כפסיכואנליטיקאי או כאנליטיקאי כל עוד לא סיים את הכשרתו והתקבל כחבר בחברה הפסיכואנליטית בישראל.

2. שמירת סודיות בכתיבת תיאורי טיפולים

בכל הקשור לכתיבת תיאור מפורט של אנליזה שנעשתה במסגרת הכשרה כחלק מדרישות ההכשרה, נדרשת תשומת לב רבה מאוד לשמירת הסודיות והפרטיות של המטופל, ויש לשקול היטב האם אפשר ונכון לתאר ולהציג מטופל מסוים בהצגת מקרה נרחבת בפורום רחב.

3. כללי אתיקה הנוגעים ליחסים שבין מדריכים ומדרכים

על אף שאין זהות במערכת היחסים שבין פסיכואנליטיקאי ומטופל לזו שבין מדריך ומודרך, ישנו דמיון בין שתי מערכות יחסים אלה.

הכללים הבאים של התנהגות מקצועית ראויה: ג.1 הסכם והסכמה מדעת; ג.2 הימנעות מקשרים כספיים ועסקיים; ג.5 שמירה על כבוד; ג.8 הימנעות מקשרים מיניים; הם כללים שחלים ומחייבים גם את מערכת היחסים שבין מדריך למודרך.

*****